

Het moge echter duidelijk zijn, dat met name voor de aantasting, als gevolg van de mogelijke aanleg van Rijksweg 73 door het Swalmdal, blijvende natuurbeschermingsaandacht nodig is.

Litteratuur:

1. Ant, H. en H. Engelke, 1971. Die Naturschutzgebiete der Bundesrepublik Deutschland: 351. pp. Bonn-Bad Godesberg.
2. Heijnen, J. H., 1977. Natuurbeheer in het grenspark Maas-Schwalm-Nette in Swalmen e.o.: 83 pp. Doctoraal verslag Biologie. Vakgroep Natuurbeheer L. H. Wageningen.
3. Heijnen, J. H. en W. H. J. M. Geraedts, 1978. Bosbeheersplan Gemeentebossen Swalmen: 58 pp. Swalmen.
4. Leeuwen, C. G. van, 1966. A relation theoretical approach to pattern and process in vegetation. *Wentia* 15: 25-46.
5. Stiboka, 1968. Blad 58 Oost Roermond. Wageningen.
6. Stiboka, 1972. Blad 58 West Roermond. Wageningen.
7. Westhoff, V., P. A. Bakker, C. G. van Leeuwen, E. E. van der Voo, I. S. Zonneveld, 1970, 1971, 1973. *Wilde Planten*, deel 1, 2, 3. Amsterdam.
8. Westhoff, V. en A. J. den Held, 1975. *Plantengemeenschappen in Nederland*. 324 pp. Zutphen.

Voorkomen en biologie van de Gevlekte lipvis langs de Nederlandse kust

G. M. JANSSEN

Instituut voor Taxonomische Zoölogie, Universiteit van Amsterdam.

De Gevlekte lipvis, *Labrus bergylta* (fig. 1) komt niet algemeen voor in de Nederlandse kustwateren (1). Zijn verspreidingsgebied omvat de Middellandse Zee, de Atlantische kust van Afrika tot en met de Canarische eilanden, en strekt zich noordelijk uit langs de Europese kust tot bij Trondhjem in Noorwegen (3).

De Gevlekte lipvis kan een maximale lengte van ongeveer 50 cm bereiken. Hij leeft in kleine scholen, bij voorkeur langs de kusten waar zich rotsen bevinden die begroeid zijn met wier. Hier vindt hij zijn voedsel dat voornamelijk uit Crustaceeën en Mollusken bestaat.

Met behulp van wier en slijmdraden bouwt

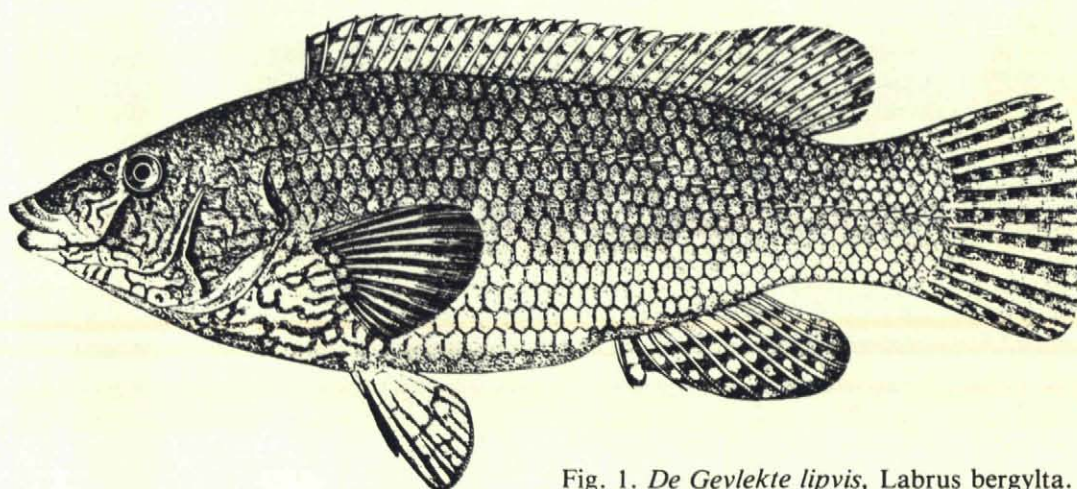

Fig. 1. De Gevlekte lipvis, *Labrus bergylta*.

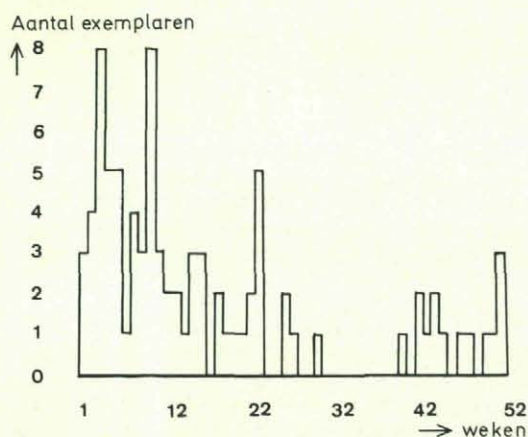

Fig. 2. Aantal gevangen exemplaren per week gedurende de periode 1965 tot 1977.

de Gevlekte lipvis in rotsspleten een nest, hetgeen uitzonderlijk is voor zeevissen. De paaitijd kan van april tot augustus duren. De eieren hebben een diameter van 1 mm en worden door het mannetje bewaakt (2). Na het uitkomen van de eieren, drijven de larven met de stroom mee naar open zee waar ze pelagisch leven tot ze een lengte van ongeveer 5 cm hebben bereikt. Hierna trekken de jonge visjes terug naar het kustwater. Langs onze zandige kust worden echter zelden larven en jonge exemplaren aangetroffen.

Hoewel de Gevlekte lipvis vrij temperatuur-

gevoelig is en zich het prettigst voelt in warm water, zien we dat hij langs de Nederlandse kust vooral voorkomt in de koude maanden januari tot en met maart, en vrijwel ontbreekt in de maanden augustus en september (fig. 2). Van de 83 gemelde vangsten van Gevlekte lipvissen gedurende de periode 1965 tot 1977, werden gedurende de eerste 12 weken van het jaar 48 exemplaren gevangen. Gedurende de 27e tot en met de 40e week werden slechts 2 exemplaren gemeld. De 83 exemplaren over een periode van 12 jaar betekent een gemiddelde van slechts 7 Gevlekte lipvissen per jaar. De exemplaren langs de Nederlandse kust zijn wellicht dwaalgasten die in het noordelijke deel van hun verspreidingsgebied verblijven. Als in het voorjaar enkele adulte individuen na het paaien in noordelijke richting zwemmen, kunnen ze zowel via de Schotse wateren als via het Kanaal in de Noordzee terecht komen. De hogere concentratie langs onze kust in januari en februari zou verklaard kunnen worden doordat alle zich in de Noordzee bevindende vissen bij het dalen van de watertemperatuur naar het zuiden trekken. Het ontbreken van Gevlekte lipvissen langs onze kust gedurende de zomermaanden, is wellicht het gevolg van het ontbreken van geschikte (rotsige) paaiplaatsen.

Litteratuur:

1. Nijssen, H. & S. J. de groot, 1974. Catalogue of fish species of the Netherlands. Beaufortia 21 (285): 173-207.
2. Poll, M., 1947. Poissons marins (Faune de Belgique): 1-452. Brussel.
3. Redeke, H. C., 1941. Pisces (Cyclotomi - Euichtyes) (Fauna in Nederland, 10): 1-331. Leiden.

Vragen en korte mededelingen

Opmerking n.a.v. artikel Ouweneel over Zomertalingen

Bij het artikel van de heer Ouweneel „Over de achteruitgang van de Zomertaling” in het vorige nummer van De Levende Natuur zijn wel een aantal aanvullingen uit andere delen van Nederland te geven. Zo werd de stand in de Eempolders (ca. 6000 ha) op basis van steekproeven voor de Avifauna van Midden-Nederland voor de periode 1967-1970 berekend op ca. 150 paar. Integrale telling door het SBB in 1975 en 1976 leverde resp. 49 en 36 paren op, wat een achteruitgang van ca. 75% betekent. In dit verband mag overigens niet onvermeld blij-

ven dat een (anonym) inventarisatierapport uit 1950 van 220 ha (Eemnesser polders) slechts 16 paar vermeldt, terwijl de aantallen Grutto's bv. wel zeer dicht bij de cijfers van de laatste 10 jaar liggen. Inventarisatie van ca. 100 ha in de polder Arkemheen door het RIN in 1961 en sinds 1969 ieder jaar leverde t/m 1970 5-9 paar op, terwijl de soort de laatste jaren ontbreekt. In het rapport „De achteruitgang van de Zomertaling als broedvogel in Noord-Holland-Noord” van P. J. Zomerdijk (1978) wordt gewag gemaakt van een achteruitgang van ca. 750 paar omstreeks 1970 naar ca. 125 paar nu.